

ВСТУП

Сучасне виробництво є складною динамічною системою. Його діяльність значною мірою залежить від професійної підготовки керівників, формування якої розпочинають у період навчання і досягають оволодіння знаннями з багатьох дисциплін, серед яких провідне місце належить “Організації виробництва”.

Організація виробництва належить до економічних дисциплін, оскільки вивчає взаємовідносини між людьми в процесі виробництва. Разом з тим, вона вивчає технологічні та виробничі взаємовідносини між окремими елементами виробничої структури підприємства (цехами, виробничими дільницями тощо) та складні функції ланок управління (відділів, служб тощо), які забезпечують раціональне використання матеріальних, фінансових і трудових ресурсів на етапах життєвого циклу: створення, виробництва та реалізації продукції.

Організація виробництва тісно пов’язана з багатьма навчальними дисциплінами, але найістотніший зв’язок має з технологією виробництва. Технологія визначає способи і варіанти виготовлення продукції або що необхідно зробити з предметом праці та за допомогою яких засобів виробництва, щоб перетворити його на продукт із заданими властивостями. Організація виробництва визначає, як краще поєднати предмети і засоби праці, а також саму працю, щоб перетворити предмет праці на продукт із цими заданими властивостями з найменшими затратами робочої сили і засобів виробництва. Отже, організація виробництва є теоретико-методологічною базою для реалізації конкретної технології на підприємстві.

Особливість підготовки фахівців спеціальності 051 “Економіка” освітньо-кваліфікаційного рівня “бакалавр” зумовлена відсутністю прив’язування до конкретного виду економічної діяльності, що не дає змоги пов’язувати підготовку з організації виробництва із використанням певної технологічної бази. Тому під час вивчення дисципліни “Організація виробництва” підприємство розглядають абстрактно. Це зумовлює певні труднощі під час розгляду тем, які стосуються безпосередньо виробництва та ускладнює самостійне вивчення дисципліни студентами, адже переважна більшість підручників та навчальних посібників стосується організації виробництва конкретних видів діяльності, найчастіше – машинобудівних підприємств.

Основну увагу зосереджено на теоретичному підґрунті організації виробництва, вивченні її основ, які можуть бути надалі конкретизовані у подальшому за підготовки фахівців вищого рівня за обраними видами економічної діяльності. Зокрема детальний розгляд загальних законів, закономірностей, принципів та методів організації дає змогу робити певні узагальнення та висновки залежно від конкретної виробничої ситуації. Розгляд організації виробництва із застосуванням теорії систем сприяє формуванню знань про підприємство як виробничу систему і як об'єкт організації, дає змогу встановити його структуру та визначити чинники впливу внутрішнього і зовнішнього середовищ, здійснювати організаційне проектування структури і процесів у виробничому циклі. Для подальшої конкретизації у підручнику розглянуто питання організації виробничих процесів у просторі та у часі, моделювання процесу виробництва із розв'язанням оптимізаційних задач використання ресурсів, з використанням сучасних підходів розглянуто основи організації праці та організації нормування праці і планування виробництва, організації допоміжних виробництв і обслуговочих господарств, організації матеріально-технічного постачання і збуту та організації контролю якості продукції на виробництві. Наведені після кожного розділу контрольні запитання допоможуть визначити рівень засвоєння навчального матеріалу та сформувані своє бачення проблеми.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей:

– **інтегральна компетентність:** здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми в економічній сфері, які характеризують комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки;

– **загальні компетентності:** здатність до адаптації та дій в новій ситуації; здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;

– **фахові компетентності професійного спрямування:** здатність впливати на ефективність господарської діяльності підприємства на засадах використання методів планування, організування, мотивування, господарського обліку, контролювання і регулювання.

Підручник підготовлений відповідно до програми “Організація виробництва” для бакалаврів спеціальності 051 “Економіка”.